

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutio S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XI. Septem causæ turbarum in Societatem. Prima ignoratio illius cuilibet loquaci credula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

esse præ aliis Ordini nostro idoneas, vtque ab iis eram in Spiritu, Dei beneficio educata, sic eodem accepi vt his cœnobiis idem spiritus inferatur; ac si regulas ipsorum V. D. legerit, opinor viderit, Constitutionibus illorum, nostras multis in rebus consentire. Pontificio enim diplomate id obtinueram vt possem. &c. Auilæ 8. Ian. 1568. mihi quidem hætenus pericundum fuit ea memorare quæ Sancti Ignatij beatis primordiis contulisset tum D. Ioannes Chanones Monachus S. Benedicti, tum ex S. Dominici familia nonnulli quorum ductu Manresæ regebatur, tum ex Franciscanis Iacobus de Alcantara, & Theodosius quorum Barcinone, alter ei à confessionibus; Romæ alter fuit. Ac si ad me plura in hoc genere peruenissent, plura omninò retulissim, certus, præter fidei laudem historiæ amissim, & animam; futurum me quoque acceptiorem S. Ignatio fuisse summè in eos grato, per quos in Domino profecit. Non solos autem Chemnitios sensimus, solos Osiandros, Lermeos, Hospinianos, Lauseros, Cambilonios, Misenos, & farina istiusmodi sexcentos, Apostasi, hæresi, laude vtraque notos; suo allatrato, & probrorum honore Societatem dignatos, vt de, infectatore suo, Apostata Iuliano, Nazianzenus scribit; *felices lesuite, se hos proferant solos instituti, & fama carnicifera, quod ab iis vituperantur, qui nihil vnquam nisi aliquod grande bonum vituperare consueuerunt.* Sunt, nec paruo numero alij, hoc nocentiores apertis hostibus, quod eandem professi, & Christi fidem, & fortassis vitam; proferre infectum animum non possunt nisi pia velatum specie charitatis. Ipsa ordinum religiosorum dissimilis ratio, cuius tamen formosa varietas Ecclesiam vestit, illos censet interdum exerrare, quos in aliam viam Deus induxerit, pari cum iis figmenti ludibrio qui antipodas cogitant inuersis capibus terræ insistere, quod terras incolant recta illi terræ oppositas, vno tamen omnes, & puncto medio, & situ reguntur; *vnus quidem sic, alius verò sic.* Nec iste dissensus est, sed concors dissonarum fidium concentus. Ille Reginae Ecclesie ornatus, inquit Augustinus, nec de vili materia ob dignitatem, nec de vno colore ad pulchritudinem, sed *pretiosus, & varius.* Ergo subdit ille, *in veste ista, varietas sit, scissura non sit.* At eecam è contrario, ex eodem siue pietatis seu literarum ministerio natam *Schismatum matrem*, æmulationem, illudque *velle direfcere aliena paupertate.* Quod iniquissimum dixit Augustinus, certò quidem ab illo diuinæ gloriæ studio profus alienum cui esse optabilius nihil potest, quàm cum ea secum parcius latius ab aliis promouetur, eum ferè in modum quo Dei gloriam enarraturi mundo cœli, veloci motu se inuicem rapiunt quo circùm lastrent vnuerfum.

Rescius in
spongia.

In Psal. 44.

Tertul.

Serm. 91. di.
uusi.

XI.

Septem causa
urbatum in
Societatem.
Prima igno-
ratio illius
cuilibet lo-
quaci credu-
la.

Hic si causas lubet cognoscere vnde tam leua mens, affectusque in Societatem, vltro illas nobis suppeditet Iacobus Gretserus, qui vt de anatoma Herophilo Tertullianus dixit, *sexcentos exsecuit, vt naturam scriuaretur*, longo saltem vsu defendendæ à nobis calumniæ, tentata arteria scriptorum calumniantium, peruenit ad focum, causamque paroxismi quantoperè insanirent, & eam septenario numero comprehendit: prima, *retunt*

rerum nostrarum non alia quam ex triuo rapta cognitio; ne in dubium quidem vocans an credendus sit potius esse maledicus, cui prona sit ad maledicendum libertas, & libido; quam esse improbus quem diuinæ, & humanæ leges, prohibent ne velit esse improbus si possit; nec possit, si velit. Primis Ecclesiæ sæculis, affingebantur Christianis nefaria, & execrabilia scelera: adoratio capitis asinini: vnus infantis quotidiana sub auroram cædes, eiusque farre inuoluti, sacrificium, & esus carniū, ac sanguinis potus: inductæ versis per edoctos canes lucernis tenebræ, in iisque promiscua nullo discrimine turpitudine. Hæc de Christianis tam horrenda, latè credita, & nusquam probata, tam certæ fidē censebantur, vt damnandis ad bestias, ad ferrum, rogiū infontibus Christianis sat esset *confessio nominis, non examinatio criminis*. Christianum confessus, eadem voce, ac nomine sacrilegum, homicidam, incestum, maiestatis reum, falsus putabatur; haud alio quam famæ publicæ argumento, Christianos tales garrientis. Hinc illæ tot veterum eius æui scriptorum querelæ, nulla Christianis inesse crimina præter illa de quibus non inquiretur; & idē minimè inquiri, quod inquisita non inuenirentur. Qui damnari hos vellent, noluisse scrutari vt reos, ne deprehenderent innocentes. Perstringebat quoque malignos oculos, quod facinorosi palam, ac publicè, christianæ lucis tenai radio afflati, vbi primum illam animo exceperant, repente quidem in alios transisse cernebantur; at licet religiosi ex impiis; ex homicidis mansueti; veraces & candidi, ex fraudulentis, & versipellis; ex alienæ rei direptoribus, suæ prodigi reipsa probarentur, negabatur tamen ipsis oculis fides; præiudicio sceleris, de Christiani nomine concepto, euidētia cedeat innocentia; de manifesto quod addubitari non poterat, prouocabatur ad secretum, quod non dabatur introspecti. Sic omnis infontibus eripiebatur defensio; omnis ad accusandum, licentia calumniatoribus laxabatur: Quamdiu enim teneri sepulta latebris putantur crimina, abstinebatur à probatione illorum exigenda, & poterat quilibet, quicquid somniasset, cuius imponere. Subire hanc legem tristē, & barbaram primi Ecclesiæ filij cogebantur; opinione rei; præiudicio damnandi, inuita nihilominus, & ringente iniquitate hac adē impudenti, Romæ potissimum, vbi tanta Christianorum strage volitabat, stetit Christi fides inuicta, & viuida etsi multa interdum eorum millia quotidie caderēt; sementem faciebat cædes; ex vno centum nascebantur, & mortui vnus sanguis, messem dabat viuorum latissimam. Erant tamen illæ immanes, ac truces sententiæ, quibus tot hominum populi, non ex cognitione criminum, sed ex stulto plebeculæ stolidæ rumore necabantur. [Natura famæ omnibus nota est, inquit Tertull. *ve-*

Tertull. c. x.
apol.

Apol. c. 8.

cessat esse, & quasi officio nuntiandi functa rem tradit: an vero famæ credat nisi inconsideratus? quia sapiens non credit incerto. Omnium est æstimare quantacumque illa ambitione diffusa sit, quantacumque asseueratione constructa, quod ab vno aliquando principe exorta sit. Necessè est exinde in traduces linguarum, & aurium serpat; & ita modici sermonis vitium cœteræ rumoris obscurat, aut ingenio æmulationis, aut arbitrio suspitionis, aut non noua, sed ingenita mentiendi voluptate. Meritò igitur fama tandiu sola conscia est scelerum Christianorum. Hanc indicem aduersus nos profertis, quæ quod aliquando iactauit, tantòque spatio in opinionem corroborauit vsque adhuc probare non valuit. Hæc Tertullianus, Romanorum incusans licentiam spargendis clam, palam, & aure credula bibendis quibuslibet flagitiorum probris quæ confingerentur aduersus Christianos. Vt verò Ambrosius de Naboth per calumniam lapidato *historia Naboth tempore antiqua est, vsu quotidiana*; ita de hac tam iniquè vulgata maledicendi libertate dici potest, quàm vna fulcit vesana credulitas cuius præbita pro sua libidine garrienti, huius iniuriæ quanta pars ad Societatem pertineat, longum sit narrare; ex eo tantùm fiat coniectura, quod in Saxonia, & aliis Germaniæ tractibus hæresi contactis infantes adhuc pueros, doctrina hæc imbuit quasi extra dubium cunctis notissima, Iesuitas (vt etiam Papam, vultus præferre Dæmonum similes, vesperilionum alas, caudas, cornua, & pedes hircorum, digno certè prædicantium acuminibus commento, à quibus tales plebeiorum oculis pingimur, & mentibus fingimur, ex quo (vt de Christianis olim Minutius) ante nos incipiunt odisse, quam nosse. Iam si maledica odia tantum audent, vbi possunt nullo negotio, euidentissimi mendacij damnari, quid non sibi assument vbi argui non possunt, vt nos apud se animo describant tam monstròse deformes, quàm lubitum maleuolis fuerit, si præsertim exterior species putetur simulandi arte composita, ne possit ex illa de interioris hominis probitate benignè conici. Paucorum est Hentici secundi Regis Galliarum prudentia qui nos hypocritarum nomine apud se inuisos facere conatis; æstimandi sunt, inquit, de gestis & moribus, non de mente, Deo vni perspecta, nec sermone hominum sit reus, qui verè sit innocens.

XII. *Secunda causa. libri contra Societatem fides facilius creditur.* Causæ huic succedit altera haud multum dissimilis. Scribunt videlicet in nos Catholicè quidam hæretici, & vice versa hæretice ex Catholicis non pauci. Fidem illi sibi arte parant dum mentiuntur fidem, utcumque tamen leone se tegant, in eo pecudes se produnt, quod velut mente, & anima cassi, animarum saluti studere se fingunt. Hi verò aut aliquo priuatim commodo, aut alia quavis perturbatione extra modum communis odij, abripi se sinunt, solenne vtrisque, potissimum primis, alienis nominibus cælare propria ne si aut Caluini aut alterius hæresis deprehendantur asseclæ, præiudicio nominis negetur iis fides quam facere cupiunt, dum volunt pro Catholicis legi. Quare illorum mendacia nudaturo, succurrit in primam statim periodum illud Stanislai Rescij in spongia, quâ tergit, nobis asperfas.